

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський національний аграрний університет
Освітня програма	37231 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

17.12.2020 р.

Справа № 0633/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 21 "Ветеринарна медицина" у складі:

Ольга Якубчак – головуючий,
Бергілевич Олександра Миколаївна,
Гавриленко Олена Сергіївна,
Ковальчук Ірина Іванівна,
Рубленко Сергій Васильович,
Соколюк Василь Мінович,
Яценко Іван Володимирович,

за участі запрошених осіб:

відсутні,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Сумський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37231
Назва ОП	Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
Галузь знань	21 Ветеринарна медицина
Спеціальність	212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 6, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Освітньо-наукова програма має чітко сформульовані цілі, які цілком узгоджуються зі стратегічними цілями розвитку Сумського НАУ. Під час формулювання цілей та програмних результатів навчання було враховано досвід та потреби у забезпеченні НПП власних кафедр, інших наукових закладів, регіональний контекст, а також досвід аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм, виробників. Позитивною є практика та співпраця із роботодавцями та випускниками. Цілі ОНП відповідають вимогам аграрного бізнесу, поєднують навчання і наукову діяльність, стажування на виробництві, які відповідають місії і стратегії закладу вищої освіти. Підготовка здобувачів за цією ОНП є актуальною, тому, що її наукового супроводу потребують галузь тваринництва, виробництва та обігу харчових продуктів тваринного і рослинного походження. Водночас, у регіональних і районних акредитованих лабораторіях з контролю безпечності та якості харчових продуктів вкрай необхідними є фахівці, які здобувають вищу освіту за третім (освітньо-науковим) рівнем. Для підготовки висококваліфікованих докторів філософії у СНАУ створено освітнє середовище, яке сприяє розвитку високоінтелектуальної особистості здобувачів вищої освіти та потужна матеріально-технічна база, спортивна зона.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

До розробки ОНП «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» було залучено зовнішніх стейкхолдерів. Співпраця з роботодавцями здійснюється на основі договорів про співпрацю, відбувається періодичний перегляд освітньо-наукової програми на засіданні випускної кафедри, обговорюється науково-педагогічними працівниками та ухвалюються рішення щодо надання необхідних пропозицій та зауважень для розгляду на засіданнях групи зі змісту та якості освіти і на засіданнях Вченої ради факультету ветеринарної медицини, є результати опитування здобувачів вищої освіти щодо доцільності ОНП, цілей, змісту та програмних результатів навчання, відбувається долучення академічної спільноти до обговорення основних цілей та програмних результатів навчання за участі у панельній дискусії провідних науковців аграрних ЗВО, науково-дослідних установ, у тому числі в країнах-партнерах, які готують аспірантів за спеціальністю 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза». Підтвердженням цього є договори про співпрацю.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОНП було враховано досвід вітчизняних та іноземних програм, а саме - уміння проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових наукових положень та ідей щодо ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи; враховано досвід щодо академічної мобільності та забезпечення можливості обміну аспірантами, проведення конференцій, виконання спільних наукових проектів, обмін науковою інформацією на основі договорів з установами країн-партнерів, враховано галузевий та регіональний контекст, на основі врахування думки зовнішніх стейкхолдерів під час спільних рад ФВМ. Цілі та програмні результати навчання за ОНП забезпечують формування професійних, науково-дослідницьких та освітянських компетентностей.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Стандарт вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» відсутній. Здобувачі навчаються на даний час за ОНП; закладом затверджені

навчальні плани підготовки доктора філософії; роботодавці підтверджують свою зацікавленість та потребу у випускниках ОНП та володіння ними сучасними знаннями і уміннями, необхідними як для виконання науково-дослідницької, так і професійної діяльності за спеціальністю «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза». Освітньо-наукова програма розроблена відповідно Постанові КМУ від 23.03.2016 р. № 261, а програмні результати навчання та компетентності узгоджено з відповідними дескрипторами НРК, що сформовано на основі Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, Наказ МОН України № 600 від 01.06.2017.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг освітньо-наукової програми зі спеціальності 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для СВО Доктор філософії: компоненти, забезпечують набуття відповідних компетентностей; відповідно до ОНП та НП блок вибіркових дисциплін відповідає ЗУ «Про вищу освіту» та п. 26 Постанови КМУ № 261 від 23.03.2016 р.; освітня складова, формує загальнонаукові компетентності; освітня складова з набуття універсальних навичок дослідника – 12 кредитів ЄКТС, освітня складова, що формує мовні компетентності іноземною мовою – 7, іноземна мова за професійним спрямуванням – 4, «Педагогічна практика – 4 кредити ЄКТС. Термін підготовки здобувачів – 4 роки. Таким чином, обсяг освітньо-наукової програми зі спеціальності 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для СВО Доктор філософії.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Зміст ОНП відповідають предметній області 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» галузі знань 21 «Ветеринарна медицина» за третім рівнем вищої освіти: формують знання зі спеціальності, загальнонаукові компетентності, ОК набуття універсальних мовних навичок дослідника; дозволяють сформулювати науково-методологічне підґрунтя для вирішення наукової складової програми та оформити результати у вигляді кваліфікаційної роботи. Взаємопов'язана структура та обґрунтовано профіль ОНП. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП взаємопов'язана з освітніми компонентами та має чітку спрямованість на досягнення запланованих програмних результатів. Програмні результати навчання забезпечуються обов'язковими та вибірковими навчальними дисциплінами. Всі обов'язкові компоненти забезпечують отримання відповідних ПРН. Зміст освітніх компонентів ОНП оновлюється. Проте робочі програми навчальних дисциплін як обов'язкової, так і вибіркової складової необхідно поліпшувати з урахуванням сучасних вимог. Обов'язкові дисципліни в ОНП за 211 та 212 спеціальностями практично не відрізняються. На це потрібно звернути увагу.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОНП відповідає предметній області для спеціальності 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» третього рівня вищої освіти, фахові компетентності спрямовані на досягнення програмних результатів навчання, дозволяє сформулювати у здобувачів знання та вміння. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає здійснення власних наукових досліджень під керівництвом одного або двох наукових керівників із відповідним оформленням одержаних результатів у вигляді дисертації. Зміст окремих освітніх компонентів ОНП відповідає предметній області спеціальності та передбачає вивчення фундаментальних та прикладних наук спеціальності. Обов'язкові і вибіркові навчальні дисципліни здійснюють висококваліфіковані науково-педагогічні працівники. Здобувачі реалізують цілі і програмні результати навчання, мають вільний доступ до мережі Internet, бібліотеки, навчально-наукових лабораторій для досягнення програмних результатів навчання.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Здобувачі мають вибір навчальних дисциплін, що регламентовано «Положенням про організацію вивчення навчальних дисциплін вільного вибору студентів», перелік дисциплін є на сайті. Процедура вибору починається з презентації викладачами змісту вибіркового дисциплін, після цього аспіранти пишуть заяву до відділу аспірантури (до початку заліково-екзаменаційної сесії попереднього семестру) і на основі заяв формується блок вибіркового дисциплін.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Процедура практичної підготовки передбачена "Положенням про організацію освітнього процесу в Сумському НАУ". Підготовка здобувачів включає обов'язкову ОК «Організація і методика проведення навчальних занять» і практичну складову ОК «Педагогічна практика», яка складає 4 кредити ЄКТС. Інтегральна компетентність, дозволяє отримати тільки один програмний результат ПРН 5, тому слід переглянути матрицю забезпечення програмних результатів відповідними компонентами ОНП, у частині педагогічної практики. Також, до практичної підготовки слід віднести необхідність навчання в умовах навчально-наукових і науково-дослідних лабораторій СНАУ.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

ОНП відповідає вимогам "Порядку підготовки докторів філософії та докторів наук у закладах вищої освіти (наукових установах)" (Постанова КМУ від 23.03.2016 р. № 261) і рекомендаціям для розроблення стандартів ВО. У програмі ОНП присутні освітні компоненти, що забезпечують отримання відповідних загальних компетентностей, формують soft skills, для особистого розвитку здобувачів вищої освіти. Робота в науково-дослідних лабораторіях, участь у науково-практичних конференціях, сприяє розвитку соціальних навичок, працювати в команді та здатність брати відповідальність за виконану роботу. Здобувачі за ОНП мають достатньо можливостей для набуття соціальних навичок, необхідних для подальшої професійної діяльності.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній. Для визначення результатів навчання використовується Національна рамка кваліфікацій, Класифікатор професій ДК 003:2010.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Обсяг ОНП, освітні компоненти навчального плану дозволяють досягнути заявлених результатів навчання, співвідношення самостійної і аудиторної роботи визначене "Положенням про організацію освітнього процесу в Сумському НАУ" (п. 2.8). Загальні процедури розподілу бюджету навантаження студента сформовані відповідно до рекомендацій, визначених Довідником користувача ЄКТС, закріплені у Положенні про кредитно-трансфертну систему організації навчального процесу та у "Положенні про самостійну роботу студентів та контроль за нею у Сумському НАУ. Індивідуальна освітня траєкторія здобувача представлена вибірковыми дисциплінами – 15 кредитів. Обов'язкові дисципліни представлені навантаженням за ОК навчання (становить 57 кредитів ЄКТС, на самостійну роботу припадає 38,5 %).

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Дуальна освіта не застосовується, але ВНЗ має таку можливість.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання на ОНП зі спеціальності 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та знаходяться у відкритому доступі на офіційному сайті закладу у вкладці «Програма вступних випробувань», що знаходиться у розділі «Аспірантура».

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Умови прийому містять Правила прийому до аспірантури та докторантури. Вступники до аспірантури за ОНП складають вступні іспити зі спеціальності, однієї з іноземних мов (англійської, німецької, французької) та іспиту, у формі співбесіди, з основ наукових досліджень. Вступні випробування складаються з: вступного іспиту зі спеціальності, ваговий коефіцієнт – 0,5; вступного іспиту з іноземної мови. Вступник, який підтвердив свій рівень знання іноземної мови, дійсним сертифікатом тестів, звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного

випробування з іноземної мови з найвищим балом. Програми вступних фахових випробувань оприлюднено. Правила прийому передбачають до вступників вимоги до знань та умінь, питання вступного випробування, норми і критерії оцінювання відповідей на екзамені.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО регламентуються документами: положенням про організацію освітнього процесу в Сумському НАУ та положенням про реалізацію права студентів Сумського НАУ на академічну мобільність. Визнання результатів навчання іншого ЗВО здійснюється з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ECTS або з використанням системи оцінювання навчальних здобутків. Практики врегулювання питання визнання результатів навчання не зареєстровано.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила визнання результатів навчання, отриманих під час неформальної освіти регламентуються Положенням про порядок визнання в Сумському національному аграрному університеті результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/ПРОЕКТ-Положення-визнання-неформальної-освіти.pdf>). Фактів звернень щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, серед здобувачів наукового ступеня Доктор філософії за спеціальністю 212 не зафіксовано. На сайті СНАУ є Положення про порядок визнання в Сумському національному аграрному університеті результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-.pdf>), які ЕГ не виявила.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Перегляд робочі програми навчальних дисциплін переглядаються та удосконалюються, є опитування студентів і викладачів, методи навчання сприяють досягненню програмних результатів навчання та відповідають принципам академічної свободи; є регламентовані положення вибору навчальних дисциплін; перелік вибіркового дисциплін на сайті ВНЗ і підтверджено здобувачами, форми та методи навчання, викладання обираються відповідно до змісту освітніх компонентів і підтверджено ОНП; здобувачі задоволені рівнем викладання та ОНП, що засвідчено результатами анкетування; враховуються пропозиції здобувачів при перегляді робочих програм та ОНП. Міжнародна діяльність СНАУ направлена на інтернаціоналізацію навчального процесу та поєднання навчання і наукових досліджень під час освітнього процесу. Студентоцентрикований підхід, наявність вільного вибору здобувачами та викладачами методів навчання і викладання заявлених цілей підтверджує принцип *fitness for purpose*. Кодекс академічної доброчесності, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ, методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, «Пам'ятка для магістрів та аспірантів СНАУ Алгоритм дій», Інформація про освітні компоненти програми є зрозумілою та доступною.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Анотації робочих програм є у вільному доступі на сайті ВНЗ. Відповідно оприлюднені процедури проведення контрольних заходів, критерії оцінювання, доступність інформації про контрольні заходи та процедури оскарження результатів контрольних заходів. Присутні неточності у робочих програмах навчальних дисциплін: «Безпечність та якість харчових продуктів та кормів» (запитання до заліку не відповідають темам робочої програми; назви тем для теоретичного курсу, практичних занять та самостійної роботи вказані ідентичні, але з різними посиланнями на літературу; у списку літературних джерел багато застарілих посилань (1998-2010 pp), відсутні іноземні посилання).

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Поєднано навчання і дослідження: під час вивчення дисциплін аспіранти навчаються планувати експериментальні дослідження за своєю темою дисертаційної роботи (4 лабораторії з сучасним обладнанням (Електронної мікроскопії, Інноваційних технологій і безпеки та якості продуктів тваринництва, Лабораторія мікробіології, Навчально-науковій лабораторії ПЛР-діагностики (відкриття березень), Лабораторії хімії (відкриття березень-квітень), Лабораторія гістології (відкриття червень – липень); в сертифікованій Сумській регіональній державній лабораторії Держпродспоживслужби. Аспіранти активно займаються науковою роботою згідно тематик НДР кафедр, приймають участь у наукових конференціях, симпозиумах, семінарах, щорічних науково-практичних конференціях.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Перегляд та оцінювання змісту освітніх компонентів проводиться групою зі змісту та якості освіти ФВМ. Оновлену версію робочої програми з дисципліни ухвалюють на засіданні кафедри та вченої раді факультету. Оновлення навчальних дисциплін викладачами здійснюється на основі сучасних наукових досягнень згідно виконання ДБТ, ГДТ та ініціативних тем НПП. Педагогічні, науково-педагогічні працівники оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі шляхом участі у вітчизняних та міжнародних конференціях, участь у міжнародних проєктах, симпозиумах, наявністю публікацій у Web of Science, Scopus, фахових вісниках.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Позитивним є інтернаціоналізаційна діяльність закладу та Концепція освітньої діяльності Сумського національного аграрного університету: з іноземними закладами вищої освіти та організаціями укладено договори про співпрацю, які дозволяють здійснювати обмін викладачами і студентами та їх стажування, спільний пошук міжнародних освітніх і наукових програм, грантів і проєктів, спільні наукові дослідження; викладачі та аспіранти, які навчаються на цій програмі беруть участь у мобільності.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Порядок здійснення контрольних заходів регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу в СНАУ(2015р). Форми контрольних заходів із освітніх компонентів наведено у освітньо-науковій програмі та навчальному плані здобувачів вищої освіти відповідного року набору. Семестровий контроль з освітніх компонентів ОНП проводиться у формі екзамену або заліку в обсязі навчального матеріалу, який визначено робочою програмою навчальної дисципліни, в терміни встановлені графіком навчального процесу у навчальному плані. Контроль засвоєння матеріалу під час дистанційного навчання проходить через систему онлайн оцінювання в гуглі. Заняття проводяться у вигляді лекцій та семінарів, в системі Zoom.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Стандарт вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 212 відсутній. Освітньо-науковою програмою передбачено, що атестації здобувачів вищої освіти здійснюється у формі публічної презентації результатів досліджень у вигляді дисертаційної роботи доктора філософії за умови виконання аспірантом його індивідуального навчального плану. У закладі вищої освіти розроблено тимчасове Положення про порядок атестації здобувачів ступеня доктора філософії у СНАУ (30.08.2020 р.) http://science.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Pologennya_PhD.pdf Також на сайті СНАУ у вкладинці Аспірантура наявна нормативно-правова база щодо атестації здобувачів вищої освіти СВО Доктор філософії (накази МОН, постанови КМУ) <https://science.snau.edu.ua/aspirantura/normativno-pravova-baza/>.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Порядок здійснення контрольних заходів та порядок оскарження їх результатів регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу в СНАУ. Здобувачі ознайомлені з процедурою у разі виникнення конфліктних

ситуацій стосовно їх необ'єктивної оцінки. Для запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в СНАУ функціонує комісія з академічної етики <https://snau.edu.ua/normativni-dokumenty/>.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

У ЗВО процедури дотримання академічної доброчесності урегульовані наступними документами: Кодекс академічної доброчесності СНАУ, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в СНАУ, Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ <https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/>, Кодекс академічної етики <http://docs.snau.edu.ua/documents/normativni-dokumenty/e.pdf>, Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Methods_2019-Final.pdf. На сайті наявний чіткий алгоритм дій для аспірантів - як перевірити свою наукову роботу на унікальність. Для забезпечення належного рівня наукових робіт, що виконуються в СНАУ, використовуються технічні засоби їх перевірки на наявність плагіату Unicheck, що належить ТОВ «Антиплагіат» та програмний продукт ТОВ «Плагіат» StrikePlagiarism.com На сайті СНАУ наявна інформаційна сторінка, на якій можна ознайомитися з поняттям академічної доброчесності, наявні корисні посилання <https://library.snau.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, які забезпечують реалізацію ОНП, відповідає вимогам та забезпечує досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. До викладання залучені викладачі з науковим ступенем та вченим званням, які постійно підвищують свій рівень знань беручи участь в стажуваннях в наукових та освітньо-наукових установах та виробничих підприємствах, як в Україні, так і за кордоном. Професійна кваліфікація викладачів дозволяє досягти цілей та програмних результатів навчання, вони мають науково-педагогічний стаж і практичний досвід, не менше 5 фахових публікацій за останні 5 років, керівники аспірантів та більшість викладачів, мають публікації в журналах, які індексуються в Wos або Scopus; проходять стажування в провідних закладах України, закордонних установах.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Конкурсний добір викладачів регулюється Положенням про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) (https://snau.edu.ua/wpcontent/uploads/2019/11/Порядок_про_конкурс_НПП_СНАУ_24.09.18_зі_змінами-від-29.08.19.pdf). Порядок проведення конкурсного добору є чітко сформульованим, процедура є зрозумілою. Критерії відбору, які сформульовані у положенні достатні для визначення фаховості та рівня кваліфікації, зокрема враховується науковий ступінь та/або вчене звання відповідно до профілю кафедри та стаж роботи на посадах науково-педагогічних працівників, а також наявність навчально-методичних праць, опублікованих у фахових виданнях впродовж трьох останніх років, з яких не менше однієї опублікованої у виданні, що індексується в наукометричних базах Scopus та Web of Science. В ЗВО створена конкурсна комісія, яка регулює проведення конкурсного відбору науково-педагогічних працівників, вчасно організовує розміщення оголошень про проведення конкурсу на науково-педагогічні посади на офіційному сайті університету, забезпечує своєчасний розгляд поданих кандидатами документів.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Під час акредитації встановлено, що ЗВО залучає роботодавців на безоплатній основі до організації та реалізації освітнього процесу. Зокрема, присутній на зустрічі роботодавець Коваленко О.І. (Директор Сумської регіональної державної лабораторії державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів) засвідчив те, що він бере активну участь в розробці ОНП так входить в Експертну раду роботодавців (<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Полож-про-експертну-раду-роботодавців-2.pdf>), рекомендував збільшити обсяг практичних занять для фахових дисциплін, більш поглиблено вивчати лабораторну діагностику, його пропозиції врахували та втілили в освітній процес. Крім того роботодавцями проводяться семінари, круглі столи, конференції, соціальні заходи як для здобувачів так і для науково-педагогічних працівників (<https://snau.edu.ua/v-snau-zavitali-stejkxolderi-z-kompanii-globino/>; <https://vet.snau.edu.ua/pogliblennya-spiivpraci/>;

<https://vet.snau.edu.ua/asociaciya-virobnikiv-moloka-spivpracya-trivaye/>). Слід зазначити що роботодавцями безпосередньо забезпечується і база для проведення наукових досліджень. Тісна співпраця СНАУ з Хенанським інститутом науки та технологій (Китай) створила можливість для спільних наукових досліджень та обміну аспірантами.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

ВНЗ залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, для реалізації освітньо-наукової програми. Роботодавці проводять лекції та практичні заняття, закладом проводяться семінари, лекції.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

У ЗВО створено належні умови які сприяють професійному розвитку викладачів як через підвищення кваліфікації, стажування, конференції, тренінги. Професійний розвиток викладачів регламентується положенням про організацію та проведення підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/n_docs/2.pdf); функціонує внутрішня система підвищення кваліфікації в Центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації СНАУ (<https://center.snau.edu.ua/>) та в Центрі підготовки кандидатів до участі у незалежному міжнародному тестуванні щодо оцінювання рівня володіння діловою англійською мовою (Pearson) (<https://btf.snau.edu.ua/kafedri/kafedra-inozemnih-mov/>). Для підвищення професійного розвитку в СНАУ створені курси з вивчення іноземних мов для науково-педагогічних працівників. В університеті діють програми Еразмус+К2, Еразмус+ Чеська агенція, DAAD, працюють сертифіковані лабораторії.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Нормативні документи, які регулюють стимулювання підвищення фаховості та викладацької майстерності науково-педагогічних працівників у СНАУ є Статут університету (http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-documenty/statut_snau_2015.pdf), Положення про організацію та проведення підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/n_docs/2.pdf), Колективний договір зі змінами (<https://snau.edu.ua/kolektivnij-dogovir/>). Згідно цих документів за досягнення у науковій сфері встановлено показники і розміри надбавок до заробітної плати. Присутня система заохочення розвитку викладацької майстерності (преміювання, надбавки до посадового окладу).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Фінансові та матеріально-технічні ресурси є достатніми для реалізації ОНП. Освітній процес здійснюється в умовах навчальних аудиторій і лабораторій кафедр, які оснащені сучасним обладнанням. Варто відзначити наявність сертифікованих лабораторій, а саме: лабораторія інноваційних технологій і безпеки та якості продуктів тваринництва, навчально-наукова лабораторія «Ветеринарна фармація» (сумісно з ТОВ Бровафарма). Безперечною перевагою для реалізації ОНП є наявність унікальної лабораторії електронної мікроскопії, на базі якої проводяться курси для підготовки аспірантів до роботи з електронним мікроскопом. Також аспіранти мають можливість, за потреби, проводити дослідження в умовах міжфакультетської лабораторії екології, навчально-наукової лабораторії ПЛР-діагностики, міжкафедральної лабораторії бджільництва. На факультеті ветеринарної медицини СНАУ встановлено модуль Hog Slat, який дозволяє ознайомитися з сучасними технологіями вирощування свиней, дотриманням вимог біобезпеки. У СНАУ наявна значна за обсягом наукова бібліотека з читальним залом, електронним каталогом наукових та навчально-методичних видань. Електронний репозитарій СНАУ наповнений науковими працями, підручниками, навчальними посібниками, навчально-методичними матеріалами тощо. Наявний безкоштовний доступ для аспірантів та науково-педагогічних працівників до наукометричних баз Web of Science та Scopus

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Доступ до всіх об'єктів інфраструктури факультету ветеринарної медицини, фондів бібліотеки та електронних ресурсів є безоплатним та надається усім зацікавленим учасникам освітнього процесу. Є можливість відпрацювати методики та проводити власні наукові дослідження в умовах лабораторій СНАУ. У здобувачів є можливість вільно використовувати програмне забезпечення для перевірки власних робіт на наявність академічного плагіату (Unicheck, StrikePlagiarism). Вартість проживання у гуртожитках є прийнятною для аспірантів.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Облаштовані робочі місця для аспірантів, в яких є комп'ютерне обладнання і доступ до інтернету. В університеті наявний медичний пункт, комбінат громадського харчування, кафе та їдальня, буфети у корпусах. Аспіранти мають можливість займатися у спортивних секціях, приймати участь у художній самодіяльності. На території університету розташована діюча православна церква ім. Св. Валентини. Здобувачі вищої освіти задоволені умовами проживання у гуртожитку.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Присутня співпраця та постійне спілкування, постійна інформаційна підтримка зі сторони відділу аспірантури та докторантури, деканату ФВМ. Для здобувачів вищої освіти на сайті закладу вільному доступі у вкладниці Аспірантура є інформація для аспірантів <https://science.snau.edu.ua/aspirantura/>. Також на сайті є інформація щодо організації освітнього процесу, фінансових питань, профспілки студентів та аспірантів, органів студентського самоврядування, бібліотеки, інформаційних ресурсів, дозвілля, психологічної служби тощо. На сайті наявний інформаційний портал для здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників університету з досить корисним функціоналом. Соціальна підтримка здобувачам вищої освіти надається шляхом надання соціальних стипендій, матеріальної допомоги, профспілкових виплат. В університеті працює бібліотека, є вільний доступ до мережі Internet.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

За даною ОНП не навчаються здобувачі вищої освіти із обмеженими можливостями. У закладі практикується індивідуальний супровід осіб з обмеженими фізичними можливостями. Умови навчання регламентуються Положенням про організацію інтегрованого навчання осіб з особливими освітніми потребами в СНАУ (2018 р.)

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У СНАУ наявна обширна нормативна база, що регламентує політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій в університеті. Кодекс академічної етики, Антикорупційна програма (2020 р.), Положення про попередження та протидію сексуальним домаганням та дискримінації у СНАУ тощо. Усі документи оприлюднено на сайті СНАУ, вони є загальнодоступними. При виникненні конфліктних ситуацій учасники освітнього процесу можуть звернутися до Комісії з академічної етики із заявою та супровідними документами, що підтверджують виникнення суперечностей. Рішення комісії мають рекомендаційний характер і подаються ректору або вченій раді університету для ухвалення остаточного рішення. Також в університеті є скринька довіри, телефони гарячої лінії на сайті СНАУ та є можливість звернутись до психологічної служби виховного відділу СНАУ.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедура розроблення, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм наведена в Положенні про освітні програми в СНАУ (2019 р.). Аспіранти, викладачі та представники роботодавців мають можливість вносити пропозиції щодо ОНП. Рішення вченої ради факультету подаються до Вченої ради СНАУ, яка затверджує зміни до ОНП. Програма розробляється, затверджується і переглядається згідно даних вимог, що підтверджено витягами із розширеного засідання Вченої ради факультету ветеринарної медицини.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОНП, як безпосередньо через участь у розширеному засіданні Вченої ради факультету ветеринарної медицини і обговорень (аспірант є членом проектної групи). До обговорення ОНП на розширених засіданнях Вченої ради факультету залучені також члени Ради молодих вчених і профспілки студентів і аспірантів. Побаження і зауваження здобувачів беруться до уваги. На сайті оприлюднені відскановані анкети аспірантів (<http://vet.snau.edu.ua/wp->

content/uploads/2020/04/%Do%90%Do%BD%Do%BA%Do%B5%D1%82%Do%B8_%Do%B7%Do%B4%Do%BE%Do%B1%D1%83%Do%B2%Do%Bo%D1%87i%Do%B2_%Do%92%Do%9E.pdf), проте відсутні узагальнені результати проведеного анкетування.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

У процесі розроблення освітньо-наукової програми враховувалися рекомендації зовнішніх стейкхолдерів під час обговорення з ОНП, Організаційно присутність роботодавців у процедурах забезпечення якості закріплена у нормативній площині через створення експертних рад роботодавців. Відгуки роботодавців щодо змісту ОНП розміщено на сайті університету.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Збір інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОНП здійснюється на рівні факультету ветеринарної медицини. Факультет самостійно визначає форми, види співпраці, а також обсяг і періодичність збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників. ОНП випуск не здійснювала, є практика співпраці з випускниками минулих років. Наразі у ЗВО вивчається досвід та кращі практики формування системи збирання, аналізу і врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників в інших ЗВО України та інших країн з метою створення дієвої внутрішньої системи.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

В університеті розроблено Положення про раду із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Сумського національного аграрного університету (2019 р.) <https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/struktura-sistemi-yakosti-osviti/rada-iz-zabezpechennya-yakosti-osviti/> основним призначенням ради є розробка заходів з моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, системи індикаторів, що характеризують стан якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в університеті. Створено відділ якості освіти, ліцензування та акредитації, місія якого полягає у забезпеченні високої якості освіти (навчання, викладання, досліджень та адміністрування) в університеті через розбудову, впровадження та постійне удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки за цією ОНП. Впродовж здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час реалізації ОНП було проаналізовано матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності. Система забезпечення якості ЗВО відреагувала шляхом облаштування наукових лабораторій.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

ЗВО враховує пропозиції та зауваження надані під час попередніх акредитацій ("Магістр") – створено Відділ якості освіти, ліцензування та акредитації, "Положення про попередження та протидію сексуальним домаганням та дискримінації". Ведеться робота щодо удосконалення таких процедур забезпечення якості: розроблення, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм у частині забезпечення узгодження результатів навчання, реалізації здобувачами вищої освіти індивідуальної траєкторії навчання, розроблено проект "Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті" та проект "Положення про Силабус, Положення про організацію самостійної роботи студентів та контроль за нею; Положення про попередження та протидію сексуальним домаганням та дискримінації.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

У закладі вищої освіти впроваджена культура якості, яка сприяє розвитку освітньо-наукової програми. В університеті здійснюються процедури моніторингу якості освітньої діяльності на різних рівнях: на рівні освітньої програми, факультету та університету. Приймаються необхідні управлінські рішення для удосконалення процедур внутрішнього забезпечення якості освіти. Відбувається постійна співпраця з роботодавцями, популяризація академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу. Існує постійний діалог між здобувачами вищої освіти, які навчаються на освітньо-науковій програмі та з науково-педагогічними працівниками, адміністрацією ФВМ, представниками відділу аспірантури та докторантури та інших структурних підрозділів університету.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу СНАУ регулюються згідно: «Статуту Сумського національного аграрного університету», «Положення про організацію освітнього процесу в Сумському національному аграрному університеті», «Концепції освітньої діяльності», «Стратегії розвитку Сумського національного аграрного університету на 2015-2020 роки». Додатково права та обов'язки окремих суб'єктів освітнього процесу та їх відносини з університетом закріплюються в індивідуальному контракті науково-педагогічного працівника, договорі про надання освітніх послуг, договорі про співпрацю з підприємствами, що замовляють підготовку фахівців. Усі згадані нормативні документи знаходяться у відкритому доступі на офіційному сайті університету, але слід відмітити, що деякі положення не затверджені та без підписів, наприклад: положення про організацію освітнього процесу в Сумському національному аграрному університеті (https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf), стратегія розвитку Сумського національного аграрного університету на 2015-2020 роки (<http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-documenty/strategiya2015-2020.pdf>).

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

На даний момент на сайті ВНЗ оприлюднено лише затверджені ОНП (<http://science.snau.edu.ua/aspirantura/osvitno-naukovi-programi/>), дані про їх обговорення відсутні.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Освітня програма за спеціальністю 212 наведена на офіційному сайті ЗВО є достовірною, коректною та зрозумілою для всіх учасників ОНП. Також на сайті оприлюднені робочі програми обов'язкових дисциплін, проте відсутні окремі анотації або робочі програми (на 2020-2021 н.р відсутня робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна практика»). Анотації вибіркового дисциплін були надані ЕГ для ознайомлення під час акредитації.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

ОНП спрямована на повноцінну підготовку аспірантів до дослідницької та викладацької діяльності. Зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів. Повноцінна підготовка дослідницької діяльності на базі СНАУ та частково за її межами, дисципліни, що читаються передбачають освітню підтримку та напрямок наукових досліджень кожного аспіранта, присутнє забезпечення додатковими можливостями досліджень на базі дослідних установ, клінік та лабораторій Держпродспоживслужби. Освітніми компонентами, забезпечують поглиблені знання з тематики наукових досліджень здобувачів, є вибіркові дисципліни; доцільно розширити перелік вибіркового дисциплін для здобувачів ОНП з урахуванням затверджених тем дисертаційних робіт.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Наукові керівники аспірантів активні дослідники, мають публікації у в Web of Science, Scopus, фахових вісниках, тематики досліджень дотичні напряму досліджень аспірантів, що підтверджується ключовими словами у публікаціях.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

У СНАУ матеріально забезпечують дослідження аспірантів: сертифікованими лабораторіями; можливість проведення досліджень в Сумській регіональній лабораторії Держпродспоживслужби України; щорічно університетом проводиться дві наукові конференції для студентів, аспірантів та викладачів, на яких здобувачі вищої освіти ОНП мають можливість представити результати наукової роботи. В університеті є науковий журнал Вісник СНАУ серія Ветеринарна медицина, який наразі у стані переєстрації <https://science.snau.edu.ua/naukovi-zhurnali/veterinarna-medicina/>.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

У ЗВО сформований спеціальний фонд з якого фінансується участь аспірантів у конференціях, у тому числі міжнародних. Є окремий відділ міжнародних зв'язків, створений для координації міжнародної співпраці. Університет є офіційним партнером міжнародної мережі університетів країн Причорномор'я та Східного Середземномор'я BSEMAN, Вишеградської спілки університетів та Міжнародної партнерської мережі з аграрного менеджменту, має значну кількість міжнародних партнерських зв'язків (більше 90 договорів з освітніми та науковими установами з 25 країн світу).

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Наукові керівники здобувачів є активними дослідниками, які результати своїх наукових робіт систематично публікують у вітчизняних та закордонних виданнях, зокрема тих, що входять до Scopus та Web of Science. Наукові керівники долучають аспірантів до виконання державних тематик.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Академічна доброчесність Сумського НАУ регламентується низкою нормативно-правових документів: Кодексом академічної доброчесності, положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ, Положенням про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність. Всі наукові роботи аспірантів та їх наукових керівників проходять обов'язкову перевірку на наявність плагіату за допомогою програм StrikePlagiarism та Unicheck. Проводяться освітні заходи, вебінари, початкові проєкти щодо роз'яснення основних принципів академічної доброчесності. Згідно з вищеназваними документами за порушення правил академічної доброчесності введено штрафні санкції. Доброчесність в університеті популяризується різними методами.

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Слід враховувати думку аспірантів, їх пропозиції для удосконалення ОНП. ОНП потребує проведення анкетування аспірантів щодо програмних результатів навчання, напрямів наукових досліджень із врахуванням галузевого та регіонального контексту під час перегляду ОНП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Допрацювати матрицю забезпечення програмних результатів відповідними компонентами ОНП, в частині педагогічної практики; розробити та оприлюднити на сайті ВНЗ процедуру можливості обирати вибірково дисципліни з інших ОП; провести редагування робочих програм із дисциплін, забезпечуючи відповідність освітніх компонентів цілям і програмним РН.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

У "Програмі вступного випробування" за ОНП бажано додати перелік запитань для вступників, відповідно до обраної спеціальності, що дозволить більш об'єктивно оцінити рівень їх фахової підготовки. Усі документи, які стосуються процедур ОНП, повинні бути викладені на сайті англійською мовою для вільного доступу до ОНП іноземних здобувачів.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Додати в анкети для опитування аспірантів, пункт стосовно їх пропозицій із покращення ОНП та їх побажань стосовно робочих програм. Додати на сайт в розділі «Аспірантура» перелік фахових видань списку А і Б, в яких можна опублікувати результати досліджень. Конкретизувати для аспірантів Положення про реалізацію права студентів Сумського національного аграрного університету на академічну мобільність шляхом додавання у заголовку «доктора філософії», оскільки по тексту наведено згадування «студенти» (за виключенням п.1.6). Провести редагування робочих програм, силабусів, запитання до заліку повинні відповідати темам робочої програми; конкретизувати назви тем для теоретичного курсу, практичних занять та самостійної роботи; внести у список літературних джерел сучасні вітчизняні та іноземні посилання.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Розробити робочу програму з предмету «Педагогічна практика» для спеціальності 212 Ветеринарна гігієна, санітарія. Запровадити навчання в електронній системі Moodle; механізм проведення перевірки робіт на плагіат; прийняття усних екзаменів має бути комісійним, проведення моніторингу обізнаності аспірантів шляхом анкетування та результати висвітлювати на сайті закладу. Додати в анкети для опитування аспірантів, пункту стосовно їх пропозицій із покращення ОНП та їх побажань стосовно робочих програм. Додати на сайт в розділі «Аспірантура» перелік фахових видань списку А і Б, в яких можна опублікувати результати досліджень. Провести редагування робочих програм, силабусів, запитання до заліку повинні відповідати темам робочої програми; конкретизувати назви тем для теоретичного курсу, практичних занять та самостійної роботи; внести у список літературних джерела сучасні вітчизняні та іноземні посилання.

Критерій 6. Людські ресурси

Система заохочень викладачів не враховує результати роботи з аспірантами за рік. Необхідно залучати до проблемних лекцій для аспірантів науковців з провідних наукових установ України та закордонних організацій. Організовувати круглі столи з роботодавцями та викладачами з ОНП для обговорення змін в законодавстві та проблемних питань з підготовки аспірантів. Створити та проводити постійне оприлюднення рейтингу викладачів.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рекомендуємо проводити анкетування з боку ВНЗ та окремо органами самоврядування, щодо потреб та інтересів здобувачів стосовно матеріально-технічної бази, освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки; детально описати алгоритм вирішення конфліктних ситуацій, не пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією чи корупцією в рамках існуючого "Положення про попередження та протидію сексуальним домаганням та дискримінації в СШАУ" або створити окреме Положення, яке регламентуватиме цей аспект; створити інформаційний портал університету де буде представлено розклад здобувачів, електронний журнал. Багато вдосконалювати умови для забезпечення можливостей навчання в університеті осіб з особливими освітніми потребами.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рекомендуємо включити до складу Вченої ради інверситету здобувачів, сформувати дієву внутрішню систему збирання, аналізу і врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників, які у разі успішного завершення навчання, з'являться вже цього року. Удосконалити робочі програми окремих навчальних дисциплін, оприлюднити узагальнені результати анкетувань здобувачів ОНП щодо якості викладання дисциплін. Не оприлюднювати анкети здобувачів із ППП, а лише узагальнені результати.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Доцільно створити на веб-сайті ЗВО окремих розділ призначений для обговорення ОНП та вчасного врахування думки різних стейкхолдерів із архівуванням оприлюднених даних; на офіційному сайті закладу розміщувати затверджені та підписані документи.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рекомендуємо оприлюднити на сайті процедуру проміжної атестації, вимоги до звітування аспірантів; проводити анонімні опитування серед здобувачів ОНП для виявлення фактів порушення академічної доброчесності; активізувати діяльність щодо участі здобувачів у програмах міжнародної академічної мобільності; розширити перелік вибіркових дисциплін для здобувачів ОНП з урахуванням їх затверджених тем. Необхідно у "Кодексі академічної доброчесності" чітко прописати заходи щодо позбавлення права керівництва чи недопущення до керівництва НПП, які порушили правила академічної доброчесності.

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ЯКУБЧАК ОЛЬГА МИКОЛАЇВНА